สรุปผลการประชุม
คณะอนุกรรมาธิการปฏิรูปโครงสร้าง อำนาจหน้าที่
และกระบวนการทำงานตำรวจเพื่อประโยชน์ของประชาชน
ในคณะกรรมาธิการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สภาปฏิรูปแห่งชาติ
ครั้งที่ ๒
วันศุกร์ที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๘
ณ ห้องประชุมคณะกรรมาธิการ หมายเลข ๒๒๐ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๒

คณะอนุกรรมาธิการปฏิรูปโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และกระบวนการตำรวจเพื่อประโยชน์ของประชาชน ได้พิจารณาแนวทางการปฏิรูปองค์กรตำรวจ และประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง สรุปสาระสำคัญโดยลำดับได้ ดังต่อไปนี้

๑. เห็นควรเสนอตั้งสภาประชาชนหรือองค์กรอื่น โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาแต่งตั้ง โยกย้าย ข้าราชการตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ อาจได้มาซึ่งดังต่อไปนี้

๑.๑ สภาประชาชน ที่มาจากการเลือกตั้ง

๑.๒ สภาประชาชน ที่มาจากการสรรหา อาจจะมาจากตัวแทน แต่ละสาขาวิชาชีพหรือสภาวิชาชีพ

๑.๓ ปราชญ์ชาวบ้าน คือ ผู้ที่มีภูมิปัญญา มีองค์ความรู้ในด้านต่าง ๆ ที่เกิดจากการดำเนินชีวิต สั่งสมประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมประกอบกับมีความศรัทธาและความคิด วิเคราะห์ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของตนเอง จนหลอมรวมเป็นแนวความคิดมี การแก้ไขปัญหาที่เป็นลักษณะของตนเอง สามารถพัฒนาความรู้ ปรับปรุงจนเกิดทักษะและความชำนาญแล้ว นำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับยุคเศรษฐกิจพอเพียง และถ่ายทอดองค์ความรู้ที่มีอยู่ให้กับชุมชน

๒. เห็นควรกำหนดขอบอำนาจ หน้าที่ ของสภาประชาชน หรือองค์กรอื่น ต้องมีความชัดเจน

๓. เห็นควรว่ากระบวนการแต่งตั้ง โยกย้าย ข้าราชการตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติใช้ระบบอาวุโส ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ของบุคคล

๔. เห็นควรตัดโอนอำนาจหน้าที่สอบสวนบางส่วน ที่ไม่เกี่ยวข้อง ออกจากองค์กรตำรวจเพื่อจะได้ให้บริการกับประชาชนได้อย่างเต็มที่

๕. เห็นควรยกระดับกองบัญชาการสอบสวนกลาง ออกมาเป็นองค์กร ที่มีความเป็นอิสระ

๖. เห็นควรเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ไว้ดังต่อไปนี้

๖.๑ องค์กรตำรวจมีปัญหาอยู่ในขณะนี้ เกิดจากการแทรกแซงทางการเมือง

๖.๒ ต้องการกระจายอำนาจ

๖.๓ การถ่ายโอนภารกิจ

๖.๔ การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

๖.๕ การแต่งตั้ง โยกย้าย ที่เป็นธรรม

๖.๖ การพัฒนาคุณภาพข้าราชการตำรวจ

๖.๗ การพัฒนาคุณภาพพนักงานสอบสวน

นางสาวพัชราภา น่วมโพ
วิทยากรปฏิบัติการ
ผู้สรุปผลการประชุม
...../ผู้ตรวจ

สรุปผลการประชุม
คณะอนุกรรมาธิการปฏิรูปโครงสร้าง อำนาจหน้าที่
และกระบวนการทำงานตำรวจเพื่อประโยชน์ของประชาชน
ในคณะกรรมาธิการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สภาปฏิรูปแห่งชาติ
ครั้งที่ ๓
วันอังคารที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๘
ณ ห้องประชุมคณะกรรมาธิการ หมายเลข ๓๕๐๑ ชั้น ๕ อาคารรัฐสภา ๓

คณะอนุกรรมาธิการปฏิรูปโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และกระบวนการทำงานตำรวจเพื่อประโยชน์ของประชาชน ได้ดำเนินการประชุม โดยมีผลการพิจารณา ดังนี้

พิจารณากำหนดกรอบ แนวทาง การทำงานของคณะอนุกรรมาธิการ (ต่อเนื่อง)

- ที่ประชุม ได้พิจารณากำหนดกรอบแนวทางการทำงานของคณะอนุกรรมาธิการ โดยมีความเห็นในการปฏิรูป ๗ ประเด็น ดังนี้

๑. ความเป็นอิสระของหน่วยงานตำรวจ และลดการแทรกแซงทางการเมือง

๒. การกระจายอำนาจการบริหารราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๓. ถ่ายโอนภารกิจ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ไปให้หน่วยราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการแทน

๔. การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

๕. สร้างกลไกการตรวจสอบ ถ่วงดุล การใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เช่นสภากิจการประชาชน สภากิจการตำรวจ ในการควบคุมกำกับดูแล การบริหารงานบุคคลของตำรวจในระดับต่าง ๆ

๖. พัฒนาคุณภาพข้าราชการตำรวจ

๗. พัฒนาระบบงานสอบสวน และกระบวนการยุติธรรมในชั้นตำรวจ

- อนุกรรมาธิการให้ความเห็นแนวทางในการถ่ายโอนภารกิจ ในการปฏิรูปโครงสร้างอำนาจหน้าที่ และกระบวนการทำงานตำรวจฯ ดังนี้

จากข้อมูลข้อเท็จจริงที่อนุกรรมาธิการผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้นำเสนอเกี่ยวกับความคืบหน้าในการถ่ายโอนภารกิจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่มิใช่ภารกิจหลักในการรักษาความสงบเรียบร้อยและป้องกันและปราบปรามผู้กระทำผิด ไปเป็นของส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐอื่นที่เกี่ยวข้อง ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา รวมทั้งจากรายงานผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความเป็นไปได้ในการโอนภารกิจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ” โดยมีความเห็นว่า เพื่อให้การถ่ายโอนภารกิจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีความคืบหน้าอย่างเป็นรูปธรรม ตามเจตนารมณ์ของหลักธรรมาภิบาลและการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเห็นควรเร่งรัดดำเนินการ โดยมีหลักในการพิจารณาและวิธีการดำเนินการดังนี้

๑. ให้กระทรวง ทบวง กรม ที่เป็นเจ้าของพระราชบัญญัติ หรือกฎหมายที่มีโทษทางอาญา ซึ่งได้เคยแสดงเจตจำนงไว้แล้วว่า จะสามารถพัฒนาระบบงานบังคับใช้กฎหมายของตนเองได้ทั้งระบบตั้งแต่ การอนุญาต การตรวจ การจับกุม และการสอบสวนดำเนินคดี เช่น กระทรวงการคลัง (กรมสรรพากร กรมสรรพสามิต และกรมศุลกากร) กระทรวงแรงงาน (กรมแรงงาน) กระทรวงวัฒนธรรม

(สำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช) กระทรวงอุตสาหกรรม (กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่) กระทรวงยุติธรรม และกระทรวงมหาดไทย เป็นต้น เร่งรัดพัฒนาระบบงาน และพนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานให้สามารถบังคับใช้กฎหมายที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตนได้ทุกขั้นตอนทั้งระบบ (การบริการ, อนุญาต, การตรวจ, การจับ และการสอบสวน) ภายใน ๓ ปี เพื่อเป็นการแบ่งเบาภารกิจของเจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่ทั้งนี้ ด้วยข้อจำกัดด้านกำลังพลของแต่ละหน่วยงานซึ่งมีไม่ทั่วถึง ขณะที่ตำรวจมีกำลังพลกระจายอยู่ทั่วประเทศ ตั้งแต่ระดับตำบล ดังนั้น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวก และอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ จึงเห็นควรให้อำนาจหน้าที่บังคับใช้กฎหมายในบางเรื่องกรณีเป็นเจ้าพนักงานตำรวจในเชิงคู่ขนานด้วย

๒. เร่งรัดการโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามแผนงานเดิมที่เคยกำหนดไว้ ซึ่งกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วย การจราจรทางหลวง ขนส่ง เทศกิจ การทะเบียน การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง การจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ การควบคุมสุสานและฌาปนกิจสถาน การสาธารณสุข การควบคุมการฆ่าสัตว์ การควบคุมอาคาร การดูและรักษาที่สาธารณะ และการขุดดินและถมดิน ซึ่งจะต้องมีการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในฐานะเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และสามารถบังคับใช้กฎหมายที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตนเองได้ทั้งระบบ

๓. ยุบเลิกหน่วยงานตำรวจที่มีภารกิจซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น หรือที่ซึ่งหน่วยงานอื่นสามารถดำเนินการได้เอง ตามข้อ ๑. และ ๒. หรือที่ซึ่งซ้ำซ้อนกันเองภายในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อให้การปฏิบัติงานบังคับใช้กฎหมายในแต่ละเรื่องมีเอกภาพ สามารถระบุตัวผู้รับผิดชอบได้ชัดเจน ประหยัด และป้องกันการทุจริต เรียกรับผลประโยชน์ อันเป็นที่มาของการวิ่งเต้นซื้อขายตำแหน่ง โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

๓.๑ ยุบเลิกตำรวจทางหลวง ตำรวจรถไฟ และตำรวจจราจร โดยโอนภารกิจตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรและขนส่ง ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือกระทรวงคมนาคม แล้วแต่กรณี ส่วนภารกิจการตรวจตรารักษาความปลอดภัยบนถนนหลวง หรือในเส้นทางจราจรให้เป็นอำนาจหน้าที่ของตำรวจท้องที่ ซึ่งปัจจุบันตำรวจท้องที่ปฏิบัติภารกิจนี้ร่วมอยู่ด้วยแล้ว

๓.๒ ยุบเลิกหน่วยงานตำรวจที่มิได้อาศัยความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญเฉพาะทางอย่างแท้จริง ได้แก่ ตำรวจปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ตำรวจป่าไม้) ซึ่งปัจจุบันมีหน่วยงานที่รับผิดชอบร่วมกันอยู่แล้วหลายหน่วยงาน เช่น กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย และตำรวจท้องที่ ดังนั้น จึงไม่จำเป็นต้องมีหน่วยงานตำรวจดังกล่าวมาปฏิบัติหน้าที่ซ้ำซ้อนกันอีก

๓.๓ ยุบเลิกหน่วยตำรวจท่องเที่ยว เนื่องจากปัจจุบันงานด้านการดูแลรักษาความปลอดภัยนักท่องเที่ยวมีตำรวจท้องที่เป็นส่วนปฏิบัติการหลักและเป็นผู้รับผิดชอบคนแรกต่อเหตุการณ์ทุกเรื่องที่เกิดกับนักท่องเที่ยวอยู่แล้ว ดังนั้น จึงไม่มีความจำเป็นต้องตั้งหน่วยงานขึ้นมาซ้ำซ้อนกันอีก ทำให้สิ้นเปลืองทรัพยากร ขาดเอกภาพ และความรับผิดชอบ อีกทั้งเป็นช่องทางที่ก่อให้เกิดการทุจริตคอรัปชั่น เรียกรับผลประโยชน์จากธุรกิจผิดกฎหมายที่เกี่ยวกับนักท่องเที่ยว

๔. สำหรับหน่วยงานตำรวจที่ต้องอาศัยความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง ซึ่งเกินขีดความสามารถ หรือมีเครือข่ายการกระทำความผิดเกินเขตอำนาจของตำรวจท้องที่ เช่น

การปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ อาชญากรรมทางเทคโนโลยี การค้ามนุษย์ การคุ้มครองผู้บริโภค และการกระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ เป็นต้น ให้ยังคงหน่วยงานดังกล่าวไว้ โดยให้กระทรวง ทบวง กรม ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับภารกิจดังกล่าว สนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอและเหมาะสม แต่จะต้องมีการติดตามประเมินผลงานและความคุ้มค่าของการตั้งหน่วยงานดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง หรือหากเห็นว่าหน่วยงานดังกล่าวใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ในทางทุจริต ไม่สามารถแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่อยู่ในความรับผิดชอบได้ หรือไม่มีความคุ้มค่าก็ให้พิจารณายุบเลิกหน่วยงานดังกล่าวเสีย

- ที่ปรึกษาอนุกรรมาธิการ ได้เสนอความเห็นในการปฏิรูประบบงานสอบสวนของตำรวจ เป็นประเด็นหลักในการปฏิรูปองค์กรตำรวจ โดยให้โอนอำนาจสอบสวนเกี่ยวกับคดีอาญาสามัญออกมาเป็นอิสระจาก สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

- ประธานอนุกรรมาธิการ ให้นโยบายต่อที่ปรึกษาคณะอนุกรรมาธิการ ศึกษากรอบแนวทางการทำงานของคณะอนุกรรมาธิการ ทั้ง ๗ ประเด็น ดังกล่าวข้างต้น และให้นำเสนอต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมาธิการในคราวถัดไป

นายณัฐภัทท์ โภควรพงศ์
นิติกรปฏิบัติการ
ผู้สรุปผลการประชุม
...../ผู้ตรวจ